

Sygn. akt III USK 198/21

POSTANOWIENIE

Dnia 13 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania B. M.

od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L.
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
października 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu
Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 8 stycznia 2020 r., sygn. akt VIII Ua (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w L. na rzecz adwokat K.P. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L., wyrokiem z dnia 22 października 2019 r., oddalił odwołanie B. M. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L. z dnia 21 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w L., wyrokiem z dnia 8 stycznia 2020 r., oddalił apelację wnioskodawcy od powyższego wyroku.

Wnioskodawca, reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, zaskarżył w całości wyrok Sądu Okręgowego.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie: 1) art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021, poz. 573; dalej jako ustawa o rehabilitacji) i § 30 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. Nr 139, poz. 1328, dalej jako rozporządzenie z dnia 15 lipca 2003 r.), przez przyjęcie, że skarżący nie zalicza się do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności; 2) art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej polegające na zastosowaniu go w okolicznościach, w których nie powinno to mieć miejsca (niewłaściwa subsumcja), przez przyjęcie w ustalonym stanie faktycznym, że skarżący jest osobą zaliczoną do lekkiego stopnia niepełnosprawności, podczas gdy część materiału dowodowego wskazywała na istnienie możliwości zastosowania art. 4 ust. 2 tej ustawy, a więc uznanie go za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności; 3) art. 382 k.p.c., przez brak skonfrontowania ustaleń biegłych sądowych z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w szczególności w zakresie twierdzeń wnioskodawcy co do swojego stanu zdrowia i jego funkcjonowania oraz rozważenia konieczności dopuszczenia dowodu z zeznań świadków w sprawie i dopuszczenia dowodu z urzędu w sytuacji, gdy wnioskodawca działał bez profesjonalnego pełnomocnika, a ze względu na swój wiek był nieudolny; 4) art. 233 § 1 k.p.c., przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wydanie wyroku nieadekwatnego do faktycznego stanu zdrowia potwierdzonego w zaświadczeniach lekarskich oraz na podstawie nierzetelnej opinii, sprzecznej ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją medyczną i z logiką, że istnienie wszystkich chorób u skarżącego tj. dolegliwości kardiologicznych, ortopedycznych, neurologicznych, diabetologicznych, okulistycznych świadczy o tym, że wnioskodawcę należy zaliczyć do lekkiego stopnia niepełnosprawności w sytuacji, gdy od poprzedniego orzeczenia o niepełnosprawności z 2011 r. stwierdzającego u wnioskodawcy umiarkowany stopień niepełnosprawności nie doszło do poprawy stanu zdrowia, a wręcz do jego pogorszenia przez nabycie przez skarżącego nowych schorzeń, tj. artroskopii lewego stawu skokowego,

zespołu cieśni lewej ręki oraz cukrzycy II stopnia; 5) art. 228 k.p.c., przez nieuwzględnienie faktu powszechnie znanego, który nie wymaga dowodu, że orzeczony stopień niepełnosprawności (orzeczenie z 2013 r.) wiąże sąd w sytuacji niepolepszenia się stanu zdrowia skarżącego.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na jej oczywistą zasadność. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że za przyjęciem skargi do rozpoznania przemawia fakt, że poprzednim orzeczeniem o niepełnosprawności wnioskodawca miał orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności. Od tego czasu nie doszło u niego do poprawy stanu zdrowia w zakresie chorób istniejących a można wręcz powiedzieć, że dolegliwości się zaostrzyły. Co więcej, pojawiły się nowe schorzenia, tj. artroskopia lewego stawu skokowego, zespół cieśni lewej ręki oraz cukrzyca II stopnia. Zdaniem skarżącego, oczywiste jest, że nawet przy uznaniu, że u skarżącego wszystkie schorzenia z osobna świadczą o lekkim stopniu niepełnosprawności, to wszystkie razem, ze względu na ich liczbę, powinny być łącznie zakwalifikowane przez organ jako umiarkowany stopień niepełnosprawności. W ocenie skarżącego, „działanie Sądu stanowi kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy nie tylko prawniczej”.

Pełnomocnik skarżącego wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu według norm prawem przepisanych, oświadczając, że koszty te nie zostały uiszczone ani w całości, ani w żadnej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Należy podkreślić, że na etapie przedsądu ocenie Sądu Najwyższego podlegają tylko podstawy wskazywane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a nie podstawy skargi z art. 398³ § 1

pkt 1 i 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364).

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadnił jej oczywistą zasadnością. We wniosku ani w uzasadnieniu nie określono przepisów prawa materialnego lub procesowego, których naruszenie uzasadnia oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Skarżący ograniczył się do stwierdzenia, że opisany we wniosku stan stanowi „kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy nie tylko prawniczej”.

Odwołując się do utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska, w przypadku powołania się przez skarżącego na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżący powinien nie tylko wskazać, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazać, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wykazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Jednocześnie należy podkreślić, że szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga samodzielnego (czyli) odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13, LEX nr 1644551).

Mając na względzie redakcję wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia, nie sposób określić, z naruszeniem których przepisów prawa materialnego lub procesowego skarżący związał tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Z uwagi na wskazaną wyżej odrębność podstaw skargi kasacyjnej, o których mowa w art. 398³ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c., od postaw przedsądu określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., oraz wynikający z tych regulacji model skargi kasacyjnej, braku skonkretyzowania przepisów prawa, których naruszenie w sposób kwalifikowany ma uzasadniać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, nie

konwalidują zarzuty naruszenia określonych przepisów wskazane w podstawach kasacyjnych. Nie jest rolą Sądu Najwyższego stawianie hipotez, którą podstawę kasacyjną ma na myśli skarżący, przedstawiając we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumentację mającą uzasadniać jej oczywistą zasadność, ale niewykazującą kwalifikowanego naruszenia konkretnych przepisów. Konkretyzacja wniosku w tym zakresie jest uprawnieniem a zarazem obowiązkiem skarżącego. Sąd Najwyższy nie może zastępować strony w realizacji przysługującego jej prawa ani też być zobowiązany, by spełniać za nią ustawową powinność przez decydowanie, jaką rzeczywistą treść należałoby przypisać sformułowanym we wniosku zarzutom, tak żeby pozostawało to w zgodzie z intencją skarżącego.

Przy braku wskazania i wykazania kwalifikowanego naruszenia przepisów we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, argumenty skarżącego zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzą się jedynie do zakwestionowania przyjętej przez Sąd oceny stanu zdrowia skarżącego (lekkiego stopnia niepełnosprawności) w sytuacji, gdy w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (zob. art. 398¹³ § 2 k.p.c., a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., I UK 376/13, LEX nr 1646131). Co więcej, wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c., a taki przepis powołał skarżący w podstawach kasacyjnych. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z dnia 5 września 2008 r., II UK 370/07, LEX nr 785533; z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76; z dnia

19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405 oraz z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Z podstawy faktycznej wyroku wynika, że skarżący nie jest niezdolny do pracy i nie wymaga pomocy osób trzecich w pełnieniu ról społecznych, co oznacza zakwalifikowanie go do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim, a nie w stopniu umiarkowanym.

W związku z tym, że skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Uwzględniając wniosek pełnomocnika skarżącego o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu według norm przepisanych, o kosztach wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1651) oraz § 4 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).